

Kauza za proglašenje nekoga svetim (I.)

PIŠE: FRA ANTONIO PETRIC

Jahve reče Mojsiju: »Govori svoj zajednici Izraelaca i reci im: "Sveti budite! Jer sam svet ja, Jahve, Bog vaš!"« (Lev 19, 1-2) Ove riječi upućene Mojsiju nisu izgubile na svojoj važnosti sve do danas, dapače s Kristom su postale i te kako obvezne za sve nas jer je Krist došao ispuniti riječi Zakona, a ne dokinuti (usp. Mt 5,17). Stoga su svi kršćenici dužni živjeti svetim načinom života, ništa manjim od onoga kako ga je živio Isus Krist, živa Riječ Božja. Naravno, to nam ne bi trebalo biti obveza, nego radostan način življenja, stoga svaki kršćanin treba primiti Krista kako bi postao dijete Božje (usp. Iv 1,13) da bismo mogli kao i Pavao uskliknuti: »Živim, ali ne više ja, nego

živi u meni Krist« (Gal 2,20). Između ovih krštenika Bog je izabrao neke da nam budu uzori i poticaji na tom putu Kristova nasljedovanja. Njih nazivamo svetcima i blaženicima, a Crkva kao budna čuvarica Božjega nauka pokušava između mnogih svetih koji su živjeli na ovoj zemlji pronaći one koje je Bog dao nama za uzore. Jer jedan od uvjeta da nekoga Crkva proglasi svetim je i taj da se očituje Božji glas, Božji znak, u obliku čuda po zagovoru kandidata za svetost. Mi ćemo ovdje pokušati objasniti koji su to kriteriji po kojima netko postaje blaženikom, zatim i svetcem unutar Katoličke Crkve. Taj oblik svetosti naziva se kanonizirana svetost jer je dovedena na čast oltara, točnije na

javno čašćenje i zagovor u pomoći za postizanje univerzalne ili opće svetosti na koju smo svi pozvani.

»Kanonizacija je čin kojim Vrhovni Svećenik konačno i svečano izjavljuje da je katolički kršćanin trenutno u vječnoj slavi, da nas posreduje kod Gospodina i da ga cijela Crkva mora javno štovati. To jest, predlaže takve svetce za nasljedovanje (življenje vjere), štovanje (kult) i, iznad svega, zazivanje (molitvu) Božjeg naroda činom javnog crkvenog štovanja.«¹ Ovako u svojoj skripti za studente Robert J. Sarno opisuje čin kanonizacije.

Da bi došlo do čina kanonizacije, treba proći dug i zahtjevan put, u kojem ne ovisi sve samo o ljudskoj, nego i o

¹ Robert J. SARNO, *Le cause dei santi; Appunti*, Rim, s. a., str. 10.

Božjoj volji, koji donosi konačan sud o tome je li neka osoba prikladna za nasljedovanje i čašćenje unatoč pozitivnim mišljenjima koja je donio ljud-

ski činbenik u istražnim postupcima. Istražni postupci kojima se istražuje svetost neke osobe nazivaju se skupnim imenom *kauza* (lat. *Causa*). Kauza se

sastoji od triju glavnih faza: od preliminarne radnje kauze, od biskupijskih ili dijecezanskih postupaka kauze i na kraju od rimskih postupaka kauze.²

Glas o svetosti

Kako bi se mogla započeti kauza, potrebne su određene spontane radnje i reakcije među vjernim pukom Božjim. Prvo vjernici moraju spoznati da je neka osoba umrla na glasu svetosti te da je njezina svetost bila prepoznata još za života.

Postoji više vrsta glasova svetosti, a to su: *glas svetosti o krjeposnu načinu života*, zatim *glas mučeništva* i *glas o darovanu životu* te *glas znakova*. Ovaj glas o svetosti (ili mučeništvu) neke

osobe mora biti spontan, ne umjetno stvoren, trajan i raširen, kao i prisutan među vjernicima.

Glas o svetosti »predstavlja poseban izraz *sensus fidei* neophodan kao poticaj za učiteljstvo Crkve. *Sensus fidelium*, sa svoje strane, ne predstavlja konačan autoritet, jer zahtjeva službu istine i apostolsko jamstvo učiteljstva. Iz tog razloga, proces beatifikacije može se shvatiti kao slušanje triju glasova: *vox populi*, tj. glas o svetosti, *vox Eccle-*

siae, tj. službu istine koju provodi učiteljstvo Crkve i *vox Dei*, božanski glas koji potvrđuje pouzdanost ljudskog *iter* pečatom čuda.«³

Glas znakova, točnije glas o određenim čudima i milostima koje su se dogodile po zagovoru dotične osobe treba isto tako ispitati kako bi se uvjerilo da su molitve stvarno uslišane po nečijem zagovoru. O glasu svetosti ovisi koja će se vrsta kauze voditi, jer imamo nekoliko putova kojima se može postići svetost.

Put mučeništva

Najstariji oblik postizanja svetosti bio je put mučeništva. *Mučenik*⁴ je onaj koji je dao svoj život za Krista i sve što je izravno i neizravno vezano uz njega. Mučenik je u stvari svjedok jer on svojim životom uvijek svjedoči za Krista. Prvotno značenje riječi jest *svjedok*, ali je zbog načina na koji je netko dao život za Krista, na žalost, ovaj izraz više povezan s načinom ubojstva nego s razlogom zbog kojeg je netko ubijen. Nisu svi koji su ubijeni na strašne načine mučenici jer najvažnija odrednica jednog mučeništva jest svjedočanstvo za Krista i uvijek je izraz ljubavi. Da bi se za nekoga vodio proces proglašenja mučnikom, potrebno je zadovoljiti sljedeće uvjete: materijalno mučeništvo i formalno mučeništvo.

Materijalno mučeništvo je fizički uzrok zbog kojeg je jedna osoba umrla. Smrt uvijek mora biti nasilna, bila to trenutačna smrt bila nakon nekog vremena smrt uzrokovana zadobivenim ranama i pretrpljenim patnjama i zlostavljanjima. Pod materijalno mučeništva spadaju i smrti uzrokovane dugogodišnjim boravkom u tamnici i dugogodišnjim boravkom u progonstvu.⁵

Formalno mučeništvo dijeli se na *formalno mučeništvo ex parte victimae* i *formalno mučeništvo ex parte persecutoris*. Prvi oblik formalnoga mučeništva gleda mučeništvo iz kuta žrtve, iz kuta onoga koji je proživio mučeništvo i uvijek je vezan uz drugi oblik formalnoga mučeništva. Mučeništvo mora biti prihvaćeno dragovoljno i to

iz vjere i iz ljubavi. Ne smije nikada biti izazvano⁶ i uvijek mora biti pretrpljeno. Ono je svjedočanstvo vjere i uvijek je dar od Boga da se očituje vjera u zajednici i pred mrziteljima vjere. U novije vrijeme, točnije u prošlom stoljeću, progonitelji Katoličke Crkve na sve su načine pokušavali izbjeći mučeništvo kod uhićenih katolika pa su ih često ubijali pod optužbama da su kriminalci, kršitelji zakona, pomagači okupatorima i slično.⁷ Mučeništvo *ex parte victimae* mora biti: *aktualno* (»izravno prisutno u trenutku smrti. Na primjer, molitveni stav dok se čeka smrt, oprost progonitelju, zazivanje Boga u trenutku ubojstva«) i *krjeposno* (»prihvaćanje dano unaprijed, nikada povučeno i koje krjeposno opstaje na neki način. Na

² Svaki faza sastoji se od više postupaka pa zato pišemo postupci, a ne postupak.

³ Waldery HILGEMAN – Emanuele SPEDICATO, *Prontuario delle cause dei santi; La fase Diocesana; Commenti e Formulari*, Rim, 2021., str. 41.

⁴ Prema Hilgemanu i Spedicatu mučenik »je zapravo onaj koji daje konačno svjedočanstvo vjere i ljubavi prema Bogu pred ljudima, a posebno pred njegovim progoniteljima, suobličujući se smrti i mucu Kristovoj kroz stvarno suobličenje. Mučenik je, dakle, najviši izraz snage i ljubavi.« W. HILGEMAN – E. SPEDICATO, *Prontuario delle cause dei santi; La fase Diocesana; Commenti e Formulari*, str. 20.

⁵ Zdzisław Jozef KIJAS, »Il martirio«, Vincenzo CRISCUOLO – Carmelo PELLEGRINO – Robert J. SARNO (ur.), *Le cause dei santi: Sussidio per lo Studium*, Rim, 2018., str. 81.

⁶ Katolička Crkva u više je navrata zabranjivala da se vode kauze za mučeništvo kod onih ljudi koji su namjerno išli u smrt te su izazivali svoje ubojice da ih ubiju. Izazivanje mučeništva nikada ne smije biti izravno nego neizravno, dakle ubojica se ne smije izravno provocirati, nego mora biti isprovociran zbog načina života, a to je uvijek očitovanje vjere i ljubavi.

⁷ Z. J. KIJAS, »Il martirio«, str. 82. – 84.

primjer, časna sestra misionarka koja, svjesna opasnosti s kojom se suočava i kojoj su više puta upućene prijetnje, odluči ostati u toj misiji i bude ubijena iz mržnje prema vrlinama ljubavi i pravednosti«).⁸

Formalno mučeništvo ex parte persecutoris promatra mučeništvo iz kuta gledanja progonitelja. Dakle, motiv kojim se mora voditi ubojica uvijek je *in odium fidei*, tj. iz mržnje prema vjeri. Razlog za progon i ubojstvo nikada

nema za predmet vjeru, kao skup istina koje treba vjerovati, nego prakticiranje vrline koje sama vjera zahtijeva.⁹ Mržnja progonitelja može biti *izravna* (»progon je izravan i neposredan s ciljem iznuđivanja od vjernika nijekanje katoličke vjere«) i *neizravna* (»progon se provodi protiv onih koji obavljaju djelo koje je nužno prema božanskom zakonu ili protiv onih koji obavljaju dobro djelo koje teži ili širenju ili obrani ili objašnjavanju vjere ili neke druge

vrline«).¹⁰

Ova vrsta kauze može se voditi za više osoba istodobno i oni se nazivaju *skupinom mučenika* i kriteriji za njihovo proglašenje su: *uzročni* (uzrok smrti mora biti isti za sve ubijene), *personalni* (ubojica mora biti isti), *geografski* (ubojstvo se mora dogoditi na istome mjestu, a to se ne odnosi samo na jednu geografsku točku nego npr. jednu državu) i *vremenski* (ubojstva se moraju dogoditi u kratkom vremenskom razdoblju).¹¹

Put junačkih krjeposti

S priznavanjem kršćanstva kao jedne od službenih religija u Rimskome Carstvu početkom 4. stoljeća mučeništvo je gotovo zamrlo. Moralo se tražiti drugi put postizanja svetosti. Neke su osobe uspjele preživjeti mučeništvo, tj. ubojstvo, ali su ostali ustrajni u svojoj vjeri i njezinu svjedočanstvu i kao takvi nosili su naziv *Ispovjedaoci* (lat. Confessor). No i takvih je bilo sve manje pa se naglasak stavio na posvećenja

svoga života Kristu te u tome razdoblju nastaju monaški redovi. Svetost pomalo prelazi u klerikalne i redovničke okvire jer se oni potpuno posvećuju Kristu nasljedujući njegov način života. Takav način života nazivao se i junaštvom jer je osoba čvrsto i odlučno nastojala nasljedovati Krista živeći krjeposnim načinom života. Krjeposti koje treba živjeti su *teologalne* (vjera, nada i ljubav prema Bogu i bližnjemu),

kardinalne (razboritost, pravednost prema Bogu i bližnjemu, hrabrost i umjerenost) te *tri evanđeoska savjeta* (poslušnost, siromaštvo i čistoća) i *poniznost*.¹² U kauzi se gleda kako je osoba živjela ove krjeposti. Ako jedna nedostaje, ne može biti proglašena svetom. Nitko nije rođen svetac, ali je pozvan koristiti se darovanim krjepostima kako bi postao što sličniji Kristu, tj. svet.

Put darovana života

Godine 2017., potaknut riječima iz Ivanova evanđelja – »Veće ljubavi nitko nema od ove: da tko život svoj položi za svoje prijatelje« (Iv, 15,13) – papa Franjo izdao je *Motu proprio* »*Maiorem hac dilectionem*« čime je uveo treći put u istraživanju svetosti, a to je *put dara* ili *darovana života*. Ovaj put različit je od dva već spomenuta puta, ali sadrži elemente i jednoga i drugoga puta. Time je papa olakšao neke kauze kojima je bilo teško odrediti vrstu. Možda najpoznatiji primjer jest kauza sv. Maksimilijana

Kolbea. Kolbe je proglašen blaženikom na temelju krjeposna načina života da bi u postupku kanonizacije reagirao sveti papa Ivan Pavao II. i proglasio ga svetcem zbog mučeničke smrti, a ne zbog krjeposna načina života. Ustvari njegova kauza ima sve elemente trećega puta, a oni su:

- a) Slobodno i dobrovoljno prinošenje života i junačko prihvaćanje *propter caritatem* sigurne i kratkotrajne smrti.
- b) Povezanost između darovanog života i prerane smrti.

- c) Prakticiranje, barem u uobičajenoj mjeri, kršćanske krjeposti prije prinošenja života i sve do smrti.
- d) Postojanje glasa o svetosti i znakovima, barem nakon smrti.
- e) Potreba za čudom za beatifikaciju, koje se dogodilo nakon smrti Sluge Božjega i po njegovu zagovoru.¹³

Dakle, za beatifikaciju i kanonizaciju sluge Božjega koji je darovao život za drugoga potrebni su prerana smrt, krjepostan način života, glas o svetosti i čuda po njegovu zagovoru.

⁸ W. HILGEMAN – E. SPEDICATO, *Prontuario delle cause dei santi; La fase Diocesana; Commenti e Formulari*, str. 25.

⁹ Z. J. KIJAŠ, »Il martirio«, str. 85.

¹⁰ W. HILGEMAN – E. SPEDICATO, *Prontuario delle cause dei santi; La fase Diocesana; Commenti e Formulari*, str. 27.

¹¹ *Ibidem*, str. 29.

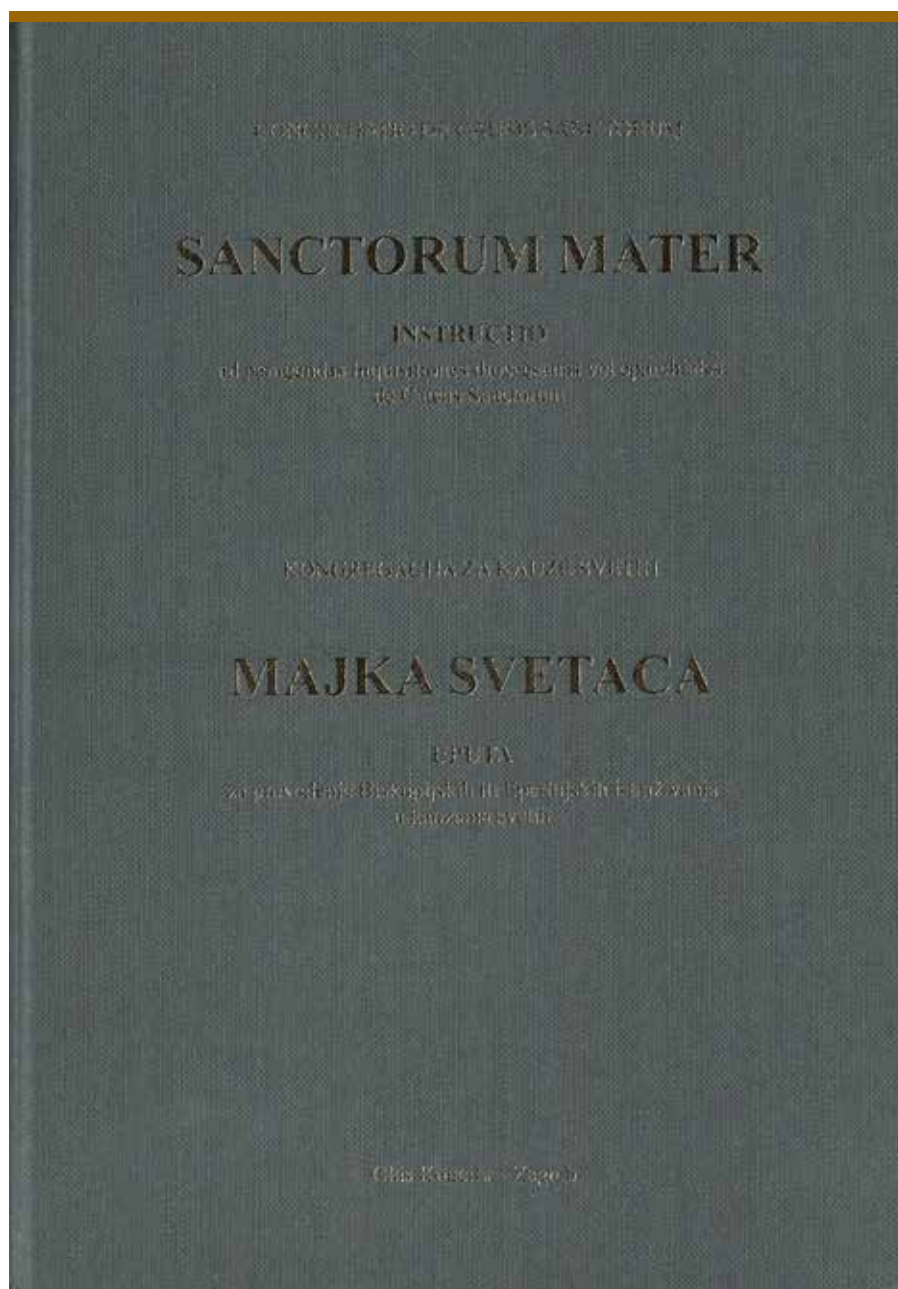
¹² *Ibidem*, str. 32.

¹³ CONGREGAZIONE DELLE CAUSE DEI SANTI, *L'offerta della vita nelle cause dei santi; Motu proprio »Maiorem hac dilectionem« di papa Francesco; Testo e Commenti*, Rim, 2017., str. 6-7.

Nositelji kauze i preliminarne radnje

Svaka kauza započinje spontano i da bi se ona završila do kraja potrebna su tri uvjeta, bolje reći tri glasa ili očitovanja koja su dala pozitivno mišljenje o jednoj osobi ili više njih čije kauze započinju. To su *vox Dei*, *vox populi* i *vox gerarchiae*. Sva se tri glasa prožimaju kroz cijelo vrijeme kauze, a ako nedostaje barem jedan od njih (a to je gotovo uvijek *vox Dei*) kauza ne može ići dalje. *Vox Dei* je Božje očitovanje o životu jedne osobe nakon njezine smrti. Prvo se Bog očitovao u životu te osobe da bi se posebno očitovao kroz određene milosti i čuda koja su vezana uz tu osobu. *Vox Dei* za sobom vuče drugi glas, a to je *vox populi*, dakle očitovanje toga Božjega djelovanja po zagovoru dotične osobe u životu drugih vjernika. Oni prepoznaju da po zagovoru ove osobe mogu zadobiti određene milosti i šire glas ili o njezinoj svetosti u obliku mučeništva, krjeposna načina života ili darovana života ili o milostima i čudima koja su zadobili zagovorom toj osobi. Kako je rečeno, širenje tih glasova mora biti spontano, ne umjetno stvarano i treba imati trajan kontinuitet, ne biti neki hir, nego mora biti živo prisutno u životu zajednice. Treći glas koji se javlja je *vox gerarchiae*, a to je da hijerarhija Crkve ili bolje reći njezino učiteljstvo prepoznaje milosti po zagovoru dotičnoga kandidata te započinje kauzu kako bi prepoznala je li *vox populi* istinit, spontan i ima li svoje utemeljenje u *vox Dei*.¹⁴

Svaku kauzu započinje *actor causae* ili na hrvatskom jeziku *pokretač kauze*. Pokretač kauze je svaka osoba, pravna ili fizička, koja promiče kauzu i koja se brine za moralni i ekonomski razvoj kauze. Pokretač može biti biskup, redovnička zajednica, župa, vjerske udruge bilo molitvenog, karitativnog ili nekog drugog karaktera, ali isto tako i svaka

fizička osoba koja je krštena i koja može pred biskupom dokazati da može snositi sve troškove jedne kauze. Za svaku je kauzu poželjno da je njezin pokretač pravna osoba, jer fizička osoba može tijekom kauze umrijeti i njezini nasljednici ne mogu ili ne žele nastaviti dalje kauzu. Naravno, i pravna i fizička osoba moraju dobiti potvrdu biskupa pred kojim se pokreće kauza da su sposobne

pokrenuti i uzdržavati kauzu.¹⁵

Kandidat za svetost za kojega se vodi postupak naziva se *sluga Božji*. To može biti svaki kršteni katolik koji je umro na glasu svetosti ili glasu mučeništva.

Najvažnija osoba tijekom cijele kauze je *postulator kauze*. Njegova je uloga u kauzi dvostruka. Prvo, on je predstavnik pokretača kauze pred crkvenim vlastima, ali je isto tako i predstavnik

¹⁴ W. HILGEMAN – E. SPEDICATO, *Prontuario delle cause dei santi; La fase Diocesana; Commenti e Formulari*, str. 41.

¹⁵ *Ibidem*, str. 45. – 55.

BISKUPIJSKI DIO KAUCI ZA POBIJENE HERCEGOVAČKE FRANJEVCE ODVIJAT ĆE SE U MOSTARU

Ilustracija: brotnjo.info

mons. PETAR PALIĆ

Mostarsko-duvanjski biskup
Apostolski administrator Trebinjsko-mrkanske biskupije

Crkve u kauzi, što mu je druga uloga, jer mu je zadatak prikupiti i predstaviti dokazni materijal onako kako propisuju crkvene norme i mora rješavati sve poteškoće koje se pojave tijekom kauze. Postulator ima obvezu čuvati interese Katoličke Crkve tijekom cijelog postupka i njegov je najvažniji zadatak tražiti istinu ma kakva bila. Zato je važno da postulator prođe obuku, tj. *Studium* pri Dikasteriju za kauze svetaca, kako bi stekao osnove u vođenju postupka, prikupljanju materijala te ispitivanju svjedoka. Treba razlikovati *općeg postulatora* te postulatora *ad casum*. Opći ili generalni postulator obično je postulator crkvenoga reda ili redovničke kongregacije ili laičkoga društva pri Katoličkoj Crkvi. On rješava samo slučajeve pri rimskoj fazi jedne kauze dok za dijecezansku fazu imenuje vicepostulatora koji obavlja sve postupke u njegovo ime. Postulatora

ad casum obično imenuje biskupija i ta osoba prati jednu kauzu od početka do njezina završetka u Rimu. Važno je napomenuti da postulator mora imati prebivalište u biskupiji gdje se odvija dijecezanska faza kauze te u Rimu tijekom rimske faze kako bi bio dostupan sudskom vijeću u biskupiji odnosno Dikasteriju u Rimu da bi podrobnije pojasnio neke stvari ili pokušao ukloniti neku smetnju tijekom kauze.

Zadatak postulatora je prikupiti dokazni materijal i svjedoke o glasu svetosti ili glasu mučeništva sluga Božjega. On mora obići sve arhive u kojima bi se mogli pronaći dragocjeni podatci za kauzu (i ostavštine sluga Božjega) i isto tako mora ispitati svjedoke koji su svjedoci nečijeg krjeposnog načina života ili mučeništva. Svjedoke ispituje o kardinalnim i teološkim krjepostima sluga Božjega ako se želi dokazati njegov krjepostan način života i o po-

stojanju formalnog i materijalnog mučeništva ako je riječ o dokazivanju mučeništva. Ako dokazuje čudo, a obično se odnosi na ozdravljenje, onda mora biti u dosluhu s liječnicima, mora ih ispitati te zatražiti dokumentaciju o liječenju pacijenta koji je na neobjašnjiv način ozdravio. Postulator mora paziti da zagovor slugi Božjem ne smije biti javan, u obliku procesija, molitve časoslova njemu u čast te slavljenja svetih misa po njegovu zagovoru. Isto tako mora paziti da se na grobu sluga Božjega ne izgradi oltar ili kapelica koji bi poticali na javno štovanje unatoč tomu što pokojnik još nije proglašen blaženim, tj. svetim. Poželjno je da potiče zagovor sluga Božjega, ali u granicama privatnih pobožnosti.¹⁶

U svakoj kauzi biskup ima vrlo važnu ulogu jer je on glavni istražitelj o svetosti osoba čiji će se postupak voditi. Mjerodavan je onaj biskup na čijem je

¹⁶ CONGREGAZIONE DELLE CAUSE DEI SANTI, *Regolamento dei Postulatori*, Libreria editrice Vaticana, Rim, 2022., str. 15. – 25.; José Luis GUTIÉRREZ, *Nuovi studi sulle cause di canonizzazione*, Giuffrè Francis Lefebvre, Milan, 2022., str. 161. – 194.; W. HILGEMAN – E. SPEDICATO, *Prontuario delle cause dei santi; La fase Diocesana; Commenti e Formulari*, str. 56. – 64.

području umro sluga Božji, s tim da on može tražiti od drugih biskupija da preuzmu slučaj iz određenih razloga kao, primjerice, da je sluga Božji većinu života proveo na području druge biskupije ili da su u drugoj biskupiji važniji dokazi, da tamo postoji veća pobožnost i sl. Isto tako ako je riječ o više mučenika i za njih se vodi jedna kauza, biskup može zatražiti od drugih biskupija da prebace ovlasti na njega u započinjanju kauze. Sve promjene biskup je dužan, uz obrazloženje, javiti Dikasteriju za kauze svetaca, a spomenute promjene Dikasterij u većini slučajeva odobri.¹⁷

Ako se pojavi opasnost da će pojedini svjedoci umrijeti i prije nego započne kauza, onda je važno da svaki od njih potpiše izjavu *ad futuram rei memoriam*. To je potpisano svjedočanstvo dano ili postulatu ili predstavniku iz biskupijske kurije koje postaje dokazni materijal u slučaju da svjedok ne dočeka službeno otvaranje biskupijske faze kauze. No, ako se dogodi da je svjedok živ i može svjedočiti, onda prednost ima njegovo svjedočanstvo u odnosu na potpisanu izjavu, pogotovo u slučaju ako se ne podudaraju.¹⁸

Nakon što je prikupio arhivsku građu, spise koje je napisao sluga Božji i ispitao sve svjedoke, postulator piše *molbu*, tj. *supplex libellus* u izvornom jeziku. Dakle, sam naslov dokumenta govori da je riječ o molbi kojom postulator u ime pokretača kauze moli biskupa da započne biskupijsku fazu kauze. Molba se upućuje biskupu najranije pet godina nakon smrti sluga Božjega, a najkasnije 30 godina nakon smrti, nakon čega treba navesti razloge zbog čega kauza nije

pokrenuta u zadanu vremenu.

Molba se sastoji od sljedećih elemenata: mora ju sastaviti postulator u ime pokretača kauze, mora ju uputiti biskupu biskupije u kojoj se želi pokrenuti kauza, mora sadržavati molbu za pokretanje kauze i to na temelju vršenja junačkih krjeposti, ili mučeništva, ili darovana života, navesti činjenice i dokaze koji potvrđuju ono što se tvrdi te kakav bi to imao pozitivan učinak za Crkvu. Uz to, uz molbu se prilaže i biografija sluga Božjega koja ima povijesnu vrijednost te svi spisi koje je napisao i izdao sluga Božji. U slučaju da ih nema, prilaže se pisan dokaz o njihovoj nepostojanju, popis svjedoka koji mogu posvjedočiti svetost ili mučeništvo sluga Božjega, izjave *ad futuram rei memoriam* ako ih ima, zatim svi drugi dokumenti vezani uz postulatora, kao njegovo imenovanje, službeni dopisi koje je slao i slično.¹⁹

Biskup, nakon što je primio molbu za pokretanje kauze, moli ostale članove biskupske konferencije, čiji je član, da daju svoje mišljenje o pokretanju kauze. Odgovor ostalih biskupa ne bi trebao biti samo formalan nego i obrazložen, pa ih biskup koji želi pokrenuti kauzu mora upoznati sa životom i djelom sluga Božjega. Ako oni daju pozitivno mišljenje, ide se dalje u postupak i biskup upoznaje vjernike svoje biskupije o pokretanju kauze te želi da se vjernici očituju ako među njima postoji glas o svetosti kandidata ili glas o čudima. Vjernici su dužni iznijeti i negativne događaje iz života sluga Božjega, ako ih poznaju, a postulator ih mora, ako je to moguće, ukloniti kako bi se moglo ići dalje s kauzom.²⁰

Sljedeći korak koji biskup mora napraviti jest obavijestiti Svetu Stolicu, točnije Dikasterij za kauze svetaca, da želi započeti kauzu te traži od Dikasterija *Nihil obstat*. Dikasterij, nakon što je primio obavijest od biskupa, šalje dopise Dikasteriju za nauk vjere i po potrebi Dikasteriju za biskupe, Dikasteriju za kler, Dikasteriju za ustanove posvećenog života i družbe apostolskog života da se očituju o tome ima li u njihovim arhivima kakva zaprjeka koja bi priječila početak kauze. Ako nema zaprjeka, Dikasterij šalje *Nihil obstat*, a ako postoji zaprjeka, onda o tome obavještava biskupa, a on postulatora. Postulator mora, ako je moguće, otклонiti zaprjeku, a do tada biskup može odgoditi početak kauze.²¹

Posljednja točka koju mora obaviti biskup je i formalno prihvatiti *Molbu za pokretanje kauze*. Molbu prihvaća dekretom u kojem se nalazi pozitivno mišljenje biskupske konferencije, *Nihil obstat* Svete Stolice i naznaka o postojanju glasa svetosti čime on zaključuje preliminarnu fazu i započinje kauzu.²²

Istodobno pokretač kauze mora imati otvoren bankovni račun ili fond gdje bi se prikupljale donacije za kauzu jer kauza zahtijeva ogromne količine novca. Pokretač imenuje osobu koja će upravljati fondom, a tim fondom raspolaže samo kauza. Dvaput godišnje fond mora imati reviziju te o tome obavještava pokretača kauze, a on mora tu obavijest prosljediti crkvenim vlastima, tj. biskupu ako je njegova biskupija pokretač kauze te vrhovnom poglavaru ako je pokretač kauze redovnička zajednica.²³ Nakon što su svi koraci dolično odrađeni, biskupijski dio kauze može početi. ✍

¹⁷ KONGREGACIJA ZA KAUZE SVETACA, *Majka Svetaca; Uputa za provođenje biskupijskih i eparhijskih istraživanja u kauzama svetih*, Glas Koncila, Zagreb, 2013., str. 31. – 32.

¹⁸ W. HILGEMAN – E. SPEDICATO, *Prontuario delle cause dei santi; La fase Diocesana; Commenti e Formulari*, str. 72. – 73.

¹⁹ *Ibidem*, str. 75. – 83.

²⁰ J. L. GUTIÉRREZ, *Nuovi studi sulle cause di canonizzazione*, str. 142. – 144.

²¹ *Ibidem*, str. 145. – 147.

²² W. HILGEMAN – E. SPEDICATO, *Prontuario delle cause dei santi; La fase Diocesana; Commenti e Formulari*, str. 97. – 100.

²³ "Norme sull'amministrazione dei beni delle cause di beatificazione e canonizzazione", u: Vincenzo CRISCUOLO – Carmelo PELLEGRINO – Robert J. SARNO (ur.), *Le cause dei santi: Sussidio per lo Studium*, Rim, 2018., str. 596-600.

Iz sadržaja

IZ LJETOPISA	4
STRATIŠTA	14
GLAS O MUČENIŠTVU	17
GLAS O ZNAKOVIMA	28
NATJEČAJ	40
POVIJESNE OKOLNOSTI	43
PODLISTAK	46

STOPAMA POBIJENIH

glasilo Vicepostulature postupka mučeništva »Sluge Božje fra Andrija Topić i 49 braće«, XIX., 1 (35), Široki Brijeg, siječanj – lipanj, 2026.
Broj zaključen 31. prosinca 2026.

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
fra Miljenko Stojić, vicepostulator

LEKTURA I KOREKTURA:
Zdenka Leženić

ADRESA:
Kard. Stepinca 14, 88220 Široki Brijeg
Avenija G. Šuška 2, 10040 Zagreb

VEZA:
tel.: +387 39 700-325
faks: +387 39 702-936
e-pošta: mostar@pobijeni.info
internet: www.pobijeni.info

GRAFIČKI PRIJELOM I TISAK:
FRAM-ZIRAL, Mostar

GLASILO IZLAZI POLUGODIŠNJE:
siječanj i srpanj
Stare brojeve, osim ovoga posljednjeg, možete u pdf obliku preuzeti sa stranica portala pobijeni.info u poglavlju Izdavaštvo.

CIJENA POJEDINOG PRIMJERKA:
4 KM; 2 EUR

GODIŠNJA PRETPLATA (\$ POŠTARINOM):
BiH 10 KM; HR i EU 11 EUR; CH 11 CHF;
SAD 16 USD; Canada 17 CAD

SLANJE PRETPLATE, DOBROVOLJNIH PRILOGA:
a) poštanskom uputnicom
b) UniCredit Bank d.d. Mostar; Korisnik: Hercegovačka franjevačka provincija; Svrha: prilog Vicepostulaturi
tekući račun: 3381602276649744
devizni račun:
IBAN: BA393381604876650839
SWIFT: UNCRBA22

ISSN: 1840-3808

Urednikova riječ

FRA MILJENKO STOJIC

Dragi čitatelji!

Živimo u vremenima kada nam umjesto uzora pred oči stavljaju razne zvijezde i zvjezdice ili, blago rečeno, potrošnu robu, besprizornike. Naravno, omotano je to u šaren omot kako bismo lakše progutali. Očito nas smatraju nedoraslom djecom koju se time može zavesti.

No, onaj tko drži do sebe, ne će progutati tu udicu. Jasno mu je kako takva hrana za dušu nije dobra, kao što ni za tijelo nije dobra umjetna hrana. Umjesto toga i za dušu i za tijelo tražit će onu pravu hranu.

Vicepostulatura pobijenih hercegovačkih franjevaca odavno je poslala tim putem. Naslonila se na sve one koji su prije govorili o svemu tome i ustrajno poslala dalje. Danas smo na točki da je 50 od njih 66 proglašeno slugama Božjim. Crkva ih je prepoznala nepatvorenim primjerima za nasljedovanje ili za našu duhovnu i duševnu hranu. Zasjat će oni u budućnosti još jače, jer nastavljamo osvjetljivati njihov život i rad, snagu njihova mučeništva. To čisti i našu svijest te nas čini otpornijima na krive korake u životu.

Naravno, ne zaboravljamo ni onih preostalih 16. I dalje za njih tražimo svjedočenja i dokumente kako bi i oni što prije postali slugama Božjim te nastavili ići prema oltaru. Uvjereni smo da su to zaslužili, ali zbog okolnosti njihova ubojstva još ne uspijevamo prikupiti dovoljne dokaze za njihovo mučeništvo.

Pred vratima nam je i objelodanjivanje službene molitve za uzdignuće na oltar slugu Božjih hercegovačkih franjevaca te za njihov zagovor pred Bogom glede neke naše potrebe. Nadam se da će do sljedećega broja ovoga našega glasila to već biti urađeno. Baš se radujem tome trenutku. Zaslužili su da se i službene molitve, a ne samo one naše osobne, sliju njima u čast.

Uvjeren sam da će sve ovo biti na korist našem narodu i svima onima koji će prepoznati da su sluge Božje ubijeni hercegovački franjevci dostojni nasljedovanja. A i te kako nam je u ova vremena potrebna jasnoća naših pogleda.

Znam, ponovio sam određene misli iz prošloga uvodnika. Želim da nam se usjeku u pamet te da zajednički nastavimo naprijed. Bog će nam zacijelo u tome pomoći.

Mir vam i dobro!

Dekret pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vat. sabora izjavljujemo da ne želimo preteći sud Crkve kome se potpuno podvrgavamo. Riječi »mučenik«, »mučeništvo«, »čudesa« i slično imaju u ovom glasilu samo vrijednost ljudskog svjedočenja.

»Prema odredbama vrhovnog svećenika Urbana VIII., zabranjeno je da sluga Božji, bez prethodnog dopuštenja Svete Stolice, bude predmetom javnoga crkvenog štovanja. Te odredbe nipošto ne priječe privatnu pobožnost sluzi Božjem, niti spontano širenje njegova glasa svetosti ili mučeništva i znakova. (čl. 117, § 1. i 2.)

Ako nije pronađeno nepropisno štovanje, biskup ili njegov ovlaštenik pristupa sastavljanju izjave o neiskazivanju štovanja, tj. izjave kojom se potvrđuje da se odluke Urbana VIII. poštuju. (čl. 119, § 1.)«

Iz Upute Majka Svetaca